

ÁLTALÁNOS KÉMIA GYAKORLAT
I. ÉVES VEGYÉSZMÉRŐK BSC LEVELEZŐ HALLGATÓK RÉSZÉRE
2018/19. tanév II. félév

A gyakorlatok leírásai és a laboratóriumi A kiadott tematika heti lebontásban tartalmazza a feladatokat jegyzőkönyvek letölthetők a <http://www.inorg.unideb.hu/> honlapról (TKBL0101 Általános kémia gyakorlat (laboratórium) címszónál).

A tematikában felsorolt feladatok leírása, illetve a felkészüléshez szükséges irodalom a munkafüzet megfelelő számú fejezeténél található.

Az ajánlott irodalom:

1. *Király Róbert*, Bevezetés a laboratóriumi gyakorlatba (oktatási segédanyag, internetről letölthető vagy a másolóirodában megtalálható)
2. *Dr. Lengyel Béla*, Általános és szervetlen kémiai praktikum (Tankönyvkiadó, Budapest)

Ez alapján az adott héten végzendő feladatok és bemutató gyakorlatok elméleti alapjait, a feladatok kiértéklésének lényegét a felkészülés során **meg kell tanulni** (nem elég elolvasni!). Megfelelő felkészülés esetén a munkafüzetben levő *gyakorlat előtti feladatokat* meg kell tudni oldani, ezek kitöltése a gyakorlat előtt kötelező. A laboratóriumi *jegyzőkönyvet* és a *gyakorlat utáni feladatokat* az adott feladat végzése során, illetve utána kell kitölteni.

A gyakorlati munka befejeztével egy összefoglaló, nagyzárthelyi dolgozat megírására kerül sor.

A gyakorlat **gyakorlati jeggyel** zárul. Ezt a laboratóriumi nagyzárthelyi dolgozat eredménye, valamint a laboratóriumon végzett munka mennyisége, minősége határozzák meg. **A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei:**

- (1) részvétel valamennyi gyakorlaton, a gyakorlatok elvégzése, a gyakorlatokhoz tartozó jegyzőkönyvek elkészítése
- (2) a nagy zárthelyi dolgozatban legalább 50 %-os eredmény elérése

Amennyiben az (1) feltétel nem teljesül, "aláírás megtagadva" beírás kerül a gyakorlati jegyhez és a és a gyakorlati jegyet csak a gyakorlat újbóli felvételével lehet megszerezni.

Ha a (2) feltétel nem teljesül, akkor a gyakorlat **elégtelen** eredménnyel zárul, de lehetőséget adunk az elégséges (2) gyakorlati jegy utóvizsgaként való megszerzésére egy írásbeli dolgozat formájában.

Tematika

Rövidítések: **Mf:** *Várnagy Katalin: Általános kémiai munkafüzet feladatai az internetről letölthető változatban*

KR: *Király Róbert*, Bevezetés a laboratóriumi gyakorlatba

LP: *Dr. Lengyel Béla*, Általános és szervetlen kémiai praktikum

1. gyakorlat: (2019. 02. 22)

Tájékoztató, bevezetés a laboratóriumi munkába

1. Laboratóriumi munkaszabályok ismertetése (KR: 3-6, LP: 29-31)
2. Bevezetés a laboratóriumi munkába (**Mf: 1.**),
 - Balesetvédelem KR: 6-11, LP: 32-38) (**olvasmány**) (**JK**)
 - Laboratóriumi eszközök (KR: 12-22, 30-44, LP: 39-52) (**olvasmány, bemutató**) (**JK**)
 - Üvegmegmunkálás, gázgő használata (KR: 12-18, LP: 45-49, 52-56) (**olvasmány**)
3. Melegítés, hűtés, hőmérsékletmérés (Mf. 8., KR: 12-18, LP: 100-103) (**olvasmány**)
4. Tömeg- és térfogatmérés, oldatkészítés: (**MF: 2**)
 - Tömegmérés tára- és analitikai mérlegen (Mf: Bevezetés, KR: 50-55, LP: 59-91) (**bemutató**) (**JK**)
 - Térfogatmérés, oldatkészítés bemutatója: pipetta, buretta, mérőlombik használata, porítás (KR: 56-66, LP: 91-95, LP: 103-106) (**bemutató**) (**JK**)

2. gyakorlat: (2019. 03. 08)**Laboratóriumi alapműveletek, preparátum készítése**

1. Melegítés, hűtés, hőmérsékletmérés, a vízfürdő használata (Mf: 8., KR: 12-18, 75-76, LP: 100-103) **(bemutató, olvasmány)**
2. Keverékek, elegyek szétválasztása, szilárd anyagok tisztítása (Mf: 3.)
 - Dekantálás, centrifugálás, szűrés (Mf: 4, KR: 23-30, LP: 107-115) **(bemutató) (JK)**
 - Kristályosítás, átkristályosítás (KR: 72-74, LP: 115-117) **(olvasmány)**
3. Sztöchiometria: Szilárd keverék tömeg%-os összetételének meghatározása (Mf: 4.)
KClO₃-KCl összetételének meghatározása (Mf: 4.1.)
4. Preparátum előállítása (Mf: 5.) **(JK)** (az egyik feladatot kell elvégezni a gyakorlatvezető útmutatása szerint)
 - A) vas(III)-ammónium-szulfát előállítása (Mf: 5.1.)
 - B) alumínium-kálium-szulfát előállítása (Mf: 5.2.)
 - C) króm(III)-kálium-szulfát előállítása (Mf: 5.3.)
 - D) ammónium-cink-szulfát előállítása (Mf: 5.4.)
 - E) bázisos réz(II)-karbonát előállítása (Mf: 5.5.)
 - F) bázisos cink(II)-karbonát előállítása (Mf: 5.6.)
 - G) kalcium-karbonát előállítása (Mf: 5.7.)

Laboratóriumi gázfejlesztés, gáztörvények alkalmazása

5. Műveletek gázokkal (Mf: 6., KR: 35, 44-50, LP: 126-139) **(bemutató)**
 - Gázok laboratóriumi előállítása: gázpalack kezelése, laboratóriumi gázfejlesztés (Kipp-készülékben, csiszolatos gázfejlesztő készülékben) **(JK)**

3. gyakorlat: (2019. 04. 12)**Laboratóriumi gázfejlesztés, gáztörvények alkalmazása**

1. Gázfejlesztés csiszolatos gázfejlesztő készülékben **(csoportos kísérlet) (JK)**: Oxigén előállítása, kén égetése oxigénbe (Mf: 6.1.)
2. Moláris tömeg meghatározása az ideális gáztörvény alapján **(kettesével) (Mf: 6.2.) (JK)**

Sav-bázis titrálás

3. Sav-bázis titrálás (Mf: 7., KR: 66-70)
 - A sav-bázis titrálás bemutatása **(bemutató)**
 - NaOH-oldat koncentrációjának meghatározása **(JK) (Mf: 7.1.)**
 - Titrálás alkalmazása szilárd vagy folyadék összetételének meghatározására **(JK)** (az egyik feladatot kell elvégezni a gyakorlatvezető útmutatása szerint): Háztartási ecet ecetsavtartalmának meghatározása (Mf: 7.2)
4. Csapadékképződéssel járó reakciók tanulmányozása (Mf: 8) **(kettesével) (JK)**
5. Preparátum befejezése, kitermelés kiszámítása, a preparátum beadása ((Mf: 5. befejezése) **(JK)**)

Zárthelyi dolgozat a gyakorlat anyagából (javasolt időpont: 2019. 04. 26, 11.00-12.00)